

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
51

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-3149

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

PAŹDZIERNIK 2016

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Waldemar Sochaczewski (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Maria Zwolińska
Tadeusz Chrościcki
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz
Jarosław Ołowski

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU ZBÓŻ:

Wiesław Łopaciuk

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 4,79

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne	5
<i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	
II. Światowy rynek zbóż	7
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
III. Polski rynek zbóż	13
1. Krajowe zasoby zbóż	13
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
2. Krajowe zużycie zbóż	15
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Jadwiga Drożdż,</i>	
<i>dr hab. Krystyna Świetlik, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB,</i>	
<i>mgr Małgorzata Zielińska</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
3. Handel zagraniczny zbożami	27
<i>mgr Katarzyna Rola, mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
4. Działania Agencji Rynku Rolnego na rynku zbóż	30
<i>mgr inż. Maria Włodarczyk, Agencja Rynku Rolnego</i>	
5. Ceny zbóż na krajowym rynku	33
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
Aneks	36

W sezonie 2015/16 nieznaczny spadek zbiorów został skompensowany podażą z rekordowo wysokich zapasów. Z tego powodu na światowych rynkach zbóż nastąpił duży wzrost nadwyżek i spadek cen. W 2016 r. zbiory zbóż są szacowane na rekordowym poziomie, a dynamika ich wzrostu przekracza dynamikę wzrostu prognozowanego na sezon 2016/17 zużycia. Zatem w sezonie 2016/17 presja podaży będzie oddziaływać na rynki z większą siłą niż w poprzednim sezonie, aczkolwiek podaż ziarna konsumpcyjnego w Europie będzie mniejsza niż przed rokiem. Po zbiorach w 2016 r. ceny zbóż na większości światowych rynków utrzymują się na poziomie niższym niż rok wcześniej.

W 2016 r. w Polsce zbiory zbóż szacuje się na 29,9 mln ton, tj. o 7% więcej niż w 2015 r. Wzrost wynikał z wyższych plonów i większego arealu uprawy. W porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła produkcja większości zbóż, w tym najbardziej mieszanek zbożowych i żyta. Produkcja pszenicy i pszenżyta zmalała. Przeciagające się opady deszczu w okresie żniw spowodowały, że podaż ziarna konsumpcyjnego jest znacznie mniejsza niż przed rokiem.

W sezonie 2016/17 relacje podaży do popytu poprawią się tylko w niewielkim stopniu. Sezon ten rozpoczął się ze znacznie mniejszymi zapasami (1,0 mln ton), dlatego krajowe zasoby zbóż, pomimo wzrostu zbiorów zmniejszyły się o blisko 2% do 30,9 mln ton, a całkowite zasoby (z uwzględnieniem prognozowanego salda obrotów handlu zagranicznego) mogą się zmniejszyć o 3,4% do 32,6 mln ton.

Przewiduje się niewielki wzrost krajowego zużycia zbóż do 27,3 mln ton, tj. o 2,5% więcej niż w sezonie 2015/16. Będzie to wynikało z przewidywanego zwiększenia zużycia przemysłowego (o 19,0% do 2,9 mln ton) oraz niewielkie-

go wzrostu zużycia paszowego (o 1,5% do 16,5 mln ton). Spożycie zbóż, podobnie jak w poprzednich latach, minimalnie się zmniejszy. Znacznie zmaleje eksport i w efekcie rozchody ogółem wyniosą 31,4 mln ton, tj. o ponad 4% mniej niż w sezonie 2015/16, co pozwoli tylko na niewielką odbudowę zapasów do 1,2 mln ton. Stanowiłoby to tylko 4,4% krajowego zużycia.

W 2015 r. kontynuowana była tendencja wzrostowa przemiałów zbóż. W ślad za tym zwiększyła się produkcja przetworów zbożowych. W 2016 r. przewiduje się dalsze zwiększenie przemiałów i produkcji większości wyrobów zbożowych, w szczególności płatków oraz żywności otrzymanej przez prażenie i spiecznianie zbóż.

W I półroczu 2016 r. obserwowano ożywienie aktywności inwestycyjnej w większości działów przetwórstwa zbóż. Wyjątkiem była produkcja pasz, gdzie nakłady inwestycyjne rosły dynamicznie w poprzednich latach. Wszystkie działy przetwórstwa zbóż uzyskały bezpieczny, dodatni wynik finansowy, a wskaźniki rentowności kształtowały się na bezpiecznym poziomie, wyższym niż średni dla przemysłu spożywczego. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, wskaźnik rentowności sprzedaży zwiększył się w każdym dziale przetwórstwa zbóż. Stan finansowy sektora przetwórstwa zbożowego był bezpieczny, ale w stosunku do pierwszej połowy poprzedniego roku poprawił się tylko u producentów pieczywa świeżego.

W sezonie 2015/16 pogorszyły się wyniki handlu zagranicznego zbożami i produktami zbożowymi. Dodatnie saldo obrotów handlowych wyniosło 1,71 mld EUR wobec 1,80 mld EUR w sezonie poprzednim. Zmniejszenie nadwyżki odzwierciedlało mniejszą podaż ziarna w kraju, spadek popytu oraz nasiloną konkurencję na rynkach docelowych,

co spowodowało ograniczenie wywozu ziarna. Natomiast eksport produktów wtórnego przerobu nadal systematycznie rósł. Po stronie importu zanotowano umiarkowany wzrost.

W sezonie 2016/17 zarówno czynniki zewnętrzne, jak i wewnętrzne, będą ograniczały możliwości eksportu ziarna oraz w pewnym stopniu produktów pierwotnego przerobu, a wywóz produktów wtórnego przetwórstwa nadal będzie rósł. Po stronie importu przewiduje się niewielkie ograniczenie obrotów. Przewiduje się, że eksport zbóż i ich przetworów w ekwiwalencie ziarna¹ może wynieść 4,1 mln ton wobec 6,1 mln ton w sezonie 2015/16, a import 1,7 mln ton wobec 2,3 mln ton w sezonie 2015/16.

Po zbiorach w 2016 r. na krajowym rynku, podobnie jak na rynkach zagranicznych, nastąpił sezonowy spadek cen zbóż. W sierpniu 2016 r., w stosunku do czerwca 2016 r., najbardziej potaniało żyto. W dalszej części sezonu 2016/17 ceny w kraju będą dostosowywały się do cen w Europie i na świecie. Krajowe ceny paszowej pszenicy, jęczmienia i żyta powinny być o kilka procent niższe niż w sezonie 2015/16. Ceny kukurydzy do zakończenia zbiorów będą wyższe niż w poprzednim sezonie. Natomiast po zbiorach i w kolejnych miesiącach mogą być niższe nawet o kilkanaście procent.

Średnia cena pszenicy w końcu IV kwartału 2016 r. może osiągnąć 610-640 zł/t (pszenica paszowa – 570-610 zł/t, pszenica konsumpcyjna – 640-670 zł/t), a żyta 500-530 zł/t. W końcu sezonu (II kwartał) 2016 r. pszenica może kosztować średnio 640-680 zł/t (paszowa 590-630 zł/t, pszenica konsumpcyjna – 670-710 zł/t), a żyto 530-580 zł/t. Ceny kukurydzy mogą być niższe od cen pszenicy paszowej o 10-15%.

¹ Aneks 1. Tabele 1-8.

SUMMARY

In the 2015/16 season large supplies from high stocks offset a negligible decline of crops, which resulted in a considerable rise in surpluses. Reflecting that prices on the world market declined. In 2016 cereal crops are estimated at a record level. The rise in crops would be higher than the rise in uses and therefore the markets in the 2016/17 season will be under growing supply pressure. After the harvest in 2016 the price level on most cereal markets is lower than a year ago.

Cereal crops in 2016 are estimated at 29,9 million tons, i.e. 7% up on 2015. The increase reflected both rise in yields and area. Comparing to the previous year the increase was reported in the case of most cereals, in particular mixes and rye. On the other hand the production of wheat and triticale declined. Persisting passing showers during the harvest led to a deep decline in supplies of bread-making grain.

Only a slight improvement in the market fundamentals is expected in the 2016/17 season, which started with very low opening stocks (ca 1 million tons). Therefore, despite increase in crops, domestic supply of cereals totalled 30,9 million tons, which was 2% down on the 2015/16 season and total supply (accounting foreign trade balance) would then be 3,4% down at 32,6 million tons.

Domestic use of cereals in the 2016/17 season is forecast to increase by 2.5% to 27.3 million tons, which would reflect boosting industrial uses (by 19,0% to 2.9 million tons) and a slight rise in feed use (by 1.5% to 16.5 million tons). Similarly to previous years human consumption will negligibly drop below 4.9 million tons. At the same time a deep decline in exports

is expected. Total disappearance are forecast more than 4% down at 31,4 million tons, which would allow for a slight increase in closing stocks (up to 1,2 million tons, i.e. 4,4% of domestic use).

An upward tendency in cereal millings was continued in 2015. It resulted in a growth of the production of cereal products. In 2016 further increase in millings and the production of cereal products is forecast, particularly in the case of flakes and products manufactured on the way of swelling or roasting.

In the first half of 2016 most branches of cereal processing showed growing investment activities, with exception of feed industry, where investment outlays were rapidly growing over the past few years. All branches of the sector generated positive financial results and achieved safe profitability ratios, exceeding the average for the entire food industry. However as compared to the first half of 2015 profitability ratios increased only in the production of fresh bread.

The surplus of foreign trade in cereals and cereal products in 2015/16 is declined to 1.71 million versus PLN 1.80 million in 2014/15, which reflected a reduction in surpluses on the domestic market and growing competition on the main destination markets leading to a decrease in grain exports. On the other hand the export of processed products kept growing, while the imports slightly declined.

In the 2016/17 season both external and internal factors will restrict the possibilities of grain exports and to some

extent the export of primary cereal processing products. The exports of processed cereal products is expected to increase. A slight reduction is forecast in imports.

The volume of exports in terms of grain is forecast at 4,1 million tons, versus 6,1 million tons in the 2015/16 season, while import are expected to total 1,7 million tons versus 2,3 million tons.

After the harvest in 2016 cereal prices on the domestic market, similarly to those of the world market, showed a seasonal decline. In September 2016 the largest decline versus June 2016 was reported for the prices of rye. In the remaining part of the 2016/17 season domestic prices will align the prices in Europe and the world markets. The prices of feed wheat, barley and rye on Polish market are expected several percent below the level reported in the 2015/16 season. The prices of maize would be higher than in the previous season only until the harvest is over and after it would fall up to 15% below the level of 2015/16.

At the end of IV quarter of 2016 average price of wheat is expected at PLN 610-640 per ton (PLN 570-610 per ton for feed wheat and PLN 640-670 per ton for bread-making wheat) and average price of rye at PLN 500-530 per ton. At the end of the 2016/17 season (II quarter of 2016) wheat price is forecast at PLN 640-780 per ton (PLN 590-630 per ton and PLN 670-710 per ton respectively for feed and breadmaking wheat) while those of rye and at PLN 530-580 per ton. Maize prices are likely to fluctuate some 10-15% below the prices of wheat.

W serii Analizy Rynekowe w najbliższym czasie ukąż się:

1. Rynek ryb (25) • październik 2016,
2. Rynek mięsa (51) • październik 2016,
3. Rynek rzepaku (50) • listopad 2016,
4. Rynek ziemniaka (43) • listopad 2016,
5. Popyt na żywność (17) • listopad 2016,
6. Rynek wyrobów alkoholowych (4) • listopad 2016,
7. Rynek owoców i warzyw (49) • grudzień 2016,
8. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (45) • kwiecień 2017,
9. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (44) • kwiecień 2017,
10. Rynek mleka (52) • kwiecień 2017,
11. Rynek ryb (26) • kwiecień 2017,
12. Rynek zbóż (52) • maj 2017,
13. Rynek drobiu (51) • maj 2017.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. w 2016 r. (2 numery) wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2016 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>